

EL COL·LECCIONISME de TEMÀTICA TERRASSENCA (41) Y2

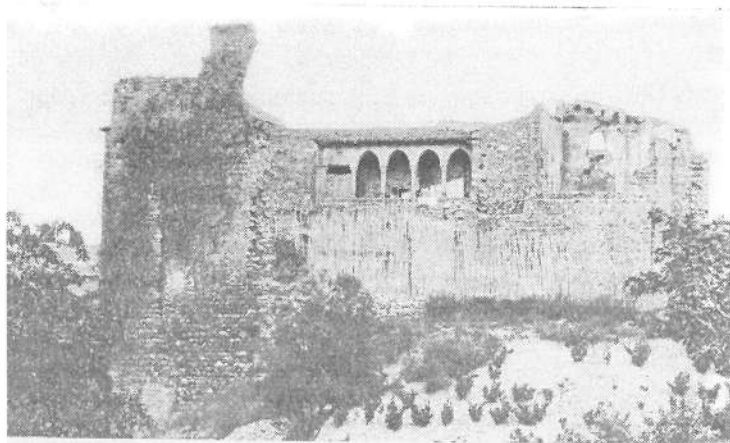

Postals (8) L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana (APEC)

Dedicarem avui la nostra atenció a las postals editades per aquesta entitat dedicades a Terrassa, i aprofitarem l'ocasió com fem habitualment per fer una pinzellada de la vida d'aquesta entitat a la nostra ciutat. En aquest cas creiem que és d'interès que ho fem ja que no ens consta que ningú, Ragon inclòs, hagi publicat res de la història de l'APEC a Terrassa.

L'APEC fou fundada el 1889 per fomentar l'ensenyança catalana. El seu primer president va ser Josep Fiter Inglés un dels fundadors de l'Associació Catalana d'Excursions Científiques, antecedent del "Centre Excursionista de Catalunya". Fem un incís per dir que Fiter Inglés és l'autor dels textos que sobre la muntanya de St. Llorenç i les esglésies de Sant Pere es van publicar acompanyats de gravats a la revista Il·lustración el 1881. L'APEC va subvencionar escoles, crear biblioteques, convocar concursos escolars sobre la llengua, la geografia i la història de Catalunya, preparar mestres, organitzar cursos de català i va editar una sèrie de llibres escolars d'alt nivell pedagògic. Alexandre Galí, Pompeu Fabra, Rosa Sensat, Ferran Soldevila, etc. L'APEC va tenir el seu auge a partir de mitjans de dècada 1910/20 i fins la guerra civil. El 1939 amb el nou règim polític l'entitat va desaparèixer.

A Terrassa, el primer soci de l'APEC fou en Miquel Galí i Figueras, Galí Figueras entre d'altres facetes era col·leccionista de la premsa terrassenca des del primer diari el 1868. La seva col·lecció que ha estat bàsica per a l'inventari de la premsa local, havia estat exhibida en exposicions, i sembla que va ser posteriorment dispersada.

25 VALLS ALT TARRAGONA, CASTELL D'EGARA

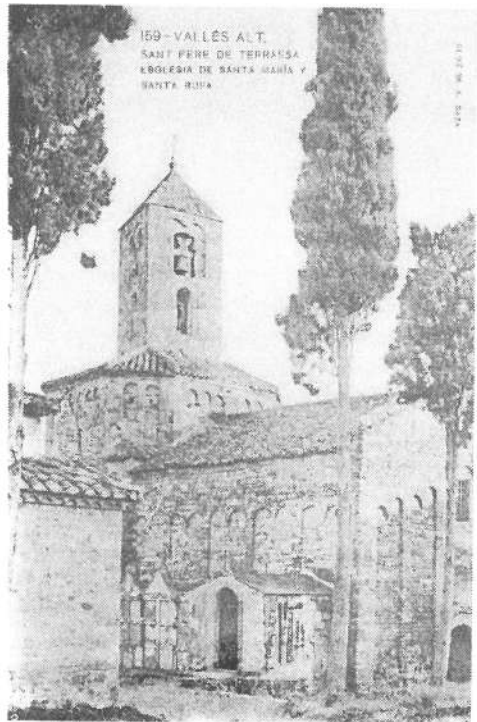
CLAYTON & W.

Retornant a l'APEC a Terrassa, el 1918 el número de socis superava el mínim per nomenar una Delegació a la ciutat i així es va fer resultant elegits: president, Pere Llobera, redactor de "El Dia"; Tresorer, Francesc Casanovas i Coll i Secretari, Pere Salom i Mo-

ra. La seu de l'APEC s'establí a l'estatge de l'Associació Nacionalista, Sant Antoni, 51.

El 1921 l'APEC tenia a Terrassa, 3 socis col·lectius (3 pomells de joventut) i 44 socis individuals. Els càrrecs els exercien, Emili Badiella de president, Francesc Aurell de tresorer i Ismael Adell de secretari.

Després del traspàs de l'Emili Badiella el 1929, la Delegació entra en una fase d'inacció. El 28 de febrer de 1931 l'escolapi Antoni Cardona incita les persones de prestigi que s'adreïn a tots els bons terrassencs a fi que s'afanyin a inscriure's a les llistes de l'APEC ja que "el color vermell em puja a la faç -diu- quan veig l'esquifidesa del concurs que li dona la ciutat de Terrassa". Efectivament a finals de l'any 1930 comptava amb 73 socis, mentre Sabadell p.ex. en tenia 416 i Reus, 146.

Uns anys després, el 1933 la Delegació tenia 6 socis col·lectius (L'Ajuntament que era soci protector, l'Associació Catalanista, el Círcol Egarenc, L'Institut Industrial, La Mútua d'Assegurances i la Unió Comercial) i 101 socis individuals. La delegació la presidia l'Antoni Escudé. El secretari era Ismael Adell i el tresorer, Francesc Roig i els vocals, Delfí Dalmau, Josep Armengol, Josep Ramoneda i Francesc Dalmases. Aquell any l'APEC va subvencionar "L'Escola Social" i la delegació havia celebrat un Concurs Escolar de lectura i escriptura catalanes i va realitzar una activa campanya pro-catalanització. Com hem dit la victòria del bàndol nacional a la guerra civil va suposar la fi de l'APEC i totes les seves delegacions.

L'APEC va editar els anys 1907/8, 320 postals de vistes catalanes amb sobres de vint cadascun. En el revers de cada postal i en el sobre es feia constar que "els beneficis que s'obtinguen ab la venda d'aquestes postals se destinaran a fomentar y sostenir escoles catalanes". D'aquestes 320 postals només dues es van dedicar a Terrassa. Les núm. 26 i 159. La comarca –recordem que s'editaren un quart de segle abans de la divisió comarcal de la Generalitat– s'anomenava VALLÈS ALT. La núm. 26 és del Castell de Vallparadís titulat en la en postal "Castell d'Egara". En la postal s'observa com en aquell temps el castell, propietat de la família Mauri, l'habitaven masovers i l'envoltava un encanyissat. La núm. 159 es titula "Sant Pere de Terrassa. Església de Santa Maria y Santa Rufa". En aquesta postal podem veure el cementiri de l'annexionat poble de Sant Pere, afixat a una paret lateral de l'església de Santa Maria. Ambdues postals no són gaire rares (E)

Rafael Comas.